

Коментарі до Проекту Закону щодо збільшення ставок екологічного податку (#2367)

ГО "Екодія" вітає ініціативу народних депутатів з перегляду ставок екологічного податку. Фундаментальна задача екологічного податку - бути інструментом стримування і регулювання діяльності підприємств. Уже багато років практика в Україні показує, що підприємствам вигідніше заплатити екоподаток і нічого не міняти в своїй практиці. Це означає, зокрема, що ставки податку є надто низькими.

Для того щоб змінити ситуацію, необхідно комплексно підійти до питання. Передусім, необхідно налагодити адекватний облік шкідливих викидів і відходів, що оподатковуються. Наразі відсутня система екологічного моніторингу. Підприємства-забруднювачі звітуються своїми даними. Без встановлення датчиків на трубі, перевірити ці звіти на достовірність майже неможливо. Крім того, часто підприємства не зобов'язані виміряти забруднювачі, які точно притаманні їх виробничому процесу. Це обумовлено тим, як прописано умови в дозволі на викиди.

Мешканці промислових регіонів України як ніхто інший добре знають, що таке шкідливі викиди від підприємств, і потерпають від них більше ніж жителі інших областей. Закономірно, що вони очікують, що відрахування за забруднення мають бути направлені на їх медичне обслуговування і лікування, як пряма компенсація шкоді здоров'ю.

Необхідно передивитись концепцію призначення екоподатку. Зараз ті кошти екоподатку, що зараховуються до спеціальних екологічних фондів місцевих бюджетів, можуть бути спрямовані лише на природоохоронні заходи. Для того щоб ці кошти можна було направити на покращення медико-санітарного забезпечення громадян необхідно внести відповідні зміни в Податковий кодекс України (ПКУ). Крім того, у тексті законопроекту не передбачено механізму використання коштів на медичне забезпечення.

Податковий кодекс України містить цілий ряд недосконалостей (в тому числі, суто технічних, що стосуються фізичних і хімічних особливостей виробництв і забруднюючих речовин), що мають бути усунуті в процесі підняття ставок екологічного податку:

- a. У VIII розділі ПКУ присутні об'єкти оподаткування від забруднення лише двох серед забруднення з трьох, забруднення ґрунтів ніяк не регулюється.
- b. Поточні застосовані у ПКУ ставки до вмісту забрудників у відходах (викидах), часто застосовані до тих серед, де їх здебільшого і не буває.
- c. Переліки забрудників є неповними і застарілими (по повітрю - лише 28 позицій, а у постанові про Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря цих показників зазначено - 33), Держсанпін по якості питної води включав 82 показника контролю, у п. 245.1 ПКУ - лише 9 забрудників).

Ми вважаємо, що необхідно приділити більше уваги розробці методики для збільшення ставки екоподатку. Просте збільшення в 4 рази, робить ті ставки, що були високими (наприклад, на бензапірен), ще вищими. Але такі речовини викидаються в дуже малих кількостях, тому підприємство не відчує регулюючої дії екоподатку. А ті ставки, що були низькими (як на відходи рудної промисловості), так і залишаються малими. У випадку

гірничодобувної промисловості, проблема з відходами як раз не в їх токсичності, а в їх об'ємі. Розмір ставки має заохотити підприємство, скоротити їх об'єм, а не просто доплатити трохи більше.

Необхідно передивитись методику збільшення ставки екологічного податку. Вона має зростати не через просте збільшення у чотири рази, а шляхом аналізу співвідношення: об'єм/токсичність, для того, щоб зробити "статус кво" з викидами забруднюючих речовин не вигідним для підприємства.

Будемо раді відповісти на додаткові запитання і обговорити наші пропозиції детальніше.

Вик.
@ecoact.org.ua